

مزیت های نساجی را فراموش کرده ایم

گفت و گو با دکتر بهمن مستقیمی - استاد طراحی مد دانشگاه برایتون انگلستان

◀ خلاقیت در نساجی شرط اول موفقیت است.

◀ تأسف آور است که باید عنوان کنم سلیقه کم نظیر ایرانیان را در زمینه تولید و طراحی پارچه و پوشاک فراموش کرده ایم.

◀ فرش دستباف ایران توان صادرات را دارد زیرا طرح و نقشه های آن در دنیا منحصر به فرد و دارای شهرت جهانی می باشد.

اشاره:

کنفرانس توسعه اقتصادی چین و فرصت های آن برای بنگاه های اقتصادی، بازرگانان و کارآفرینان ایران از سوی دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران برگزار می شود و جهت پوشش خبری این همایش از سوی ماهنامه کارآفرینان راهی مرکز همایش های بین المللی صدا و سیما می شوم. پیش از برگزاری کنفرانس اطمینان دارم که واردات انبوه منسوجات به ایران نیز مورد توجه سخنرانان قرار خواهد گرفت. سرانجام همایش با سخنرانی سفیر چین و رییس اتاق بازرگانی ایران و چین و سایر سخنران آغاز می شود. اما جز چند اشاره کوتاه، سخنی از صنعت نساجی به میان نمی آید. بالاخره در نشست تخصصی از سخنرانان در مورد واردات بی رویه منسوجات چینی و عدم رقابت تولیدکنندگان داخلی با قیمت بسیار پائین مشابه چینی سوال می کنم. عسگر اولادی - رییس اتاق بازرگانی ایران و چین - توضیحات مختصری در این زمینه ارائه می دهد؛ همچنین دکتر حسینی - عضو هیأت رییس اتاق تهران - در مورد ضرورت افزایش توان واحدهای ریسندگی ایران جهت صادرات به چین مطالبی را بازگو می کند و بیان نکات تکمیلی به دکتر بهمن مستقیمی - استاد طراحی مد دانشگاه برایتون و قائم مقام مدیرعامل شرکت چینی Shandong Ruyi - سپرده می شود اما به دلیل کمبود وقت ناشی از ناهماهنگی های رایج در برگزاری اغلب همایش ها، دکتر مستقیمی جز اشاره ای کوتاه، مجالی برای بحث پیرامون صنعت نساجی پیدا نمی کند... تمام تلاش خود را به عمل می آورم تا پس از اتمام سخنان افرادی که پس از همایش، اطراف وی حلقه زده اند و تقاضای انجام مشاوره صنعتی و اقتصادی با وی دارند؛ مصاحبه ای با این محقق، پژوهشگر و صنعتگر نساجی انجام دهم. فرصت به اندازه صرف ناهار کوتاه است اما از انجام مصاحبه بسیار استقبال می کند.

ریاست بخش Fashion Textile این دانشگاه به من واگذار شد.

از چه زمانی با صنایع نساجی چین آشنا شدید؟

ارتباط من با صنعت نساجی چین به سال ۲۰۰۲ باز می گردد. یعنی زمانی که جهت انجام تحقیقات پیرامون صنایع نساجی چین حدود یک سال از

سرپرست طراحان دوخت پارچه های گرانیقیمت و سفارشی، شرکت سوئیسی Stunzi Sons

به فعالیت پرداختم. سپس در شرکت Scabal

بلژیک با سمت سرپرست طراحان پارچه های کت و شلواوری مشغول کار شدم. در سال ۱۳۶۶ به

دانشگاه برایتون بازگشتم و به عنوان ریاست بخش منسوجات تاری و پودی این دانشگاه، فعالیت های دانشگاهی خود را آغاز نمودم. در سال ۱۳۸۰

آشنایی شما با صنایع نساجی از چه زمانی آغاز شد؟

متولد سال ۱۳۳۳ در ارومیه و فارغ التحصیل رشته مد و نساجی دانشگاه برایتون انگلستان در سال

۱۳۵۸ هستم. همچنین مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته طراحی لباس از دانشکده رویال

کالج هنر در سال ۱۳۶۱ دریافت نمودم. پس از اتمام تحصیلات دانشگاهی، حدود ۳ سال به عنوان

دانشگاه برایتون مرخصی گرفته بودم و موفق شدم طی ۱۲ ماه زندگی در این کشور از کارخانجات نساجی متعددی بازدید به عمل آورم و موفق به برقراری ارتباط و تعامل بسیار مثبت و مستمری با گروه Shandong Ruyi شدم. ضمن این که در رشته نساجی به پاس تلاش جهت توسعه و پیشرفت صنایع نساجی چین موفق به کسب مدال دوستی از نخست وزیر این کشور شدم. طی ۳ سال همکاری با شرکت Shandong Ruyi، ضمن آشنا کردن نیروهای انسانی این شرکت با دیدگاه‌ها و نقطه نظرات طراحان پوشاک و پارچه اروپایی، موفق به صادرات محصولات خود به کشورهای اروپایی و آمریکایی شده ایم و توانسته‌ایم نام Shandong Ruyi را به عنوان یک شرکت معتبر و بین المللی در سطح جهان معرفی نمائیم. (ضمن این که جزو ۱۰۰ شرکت بزرگ و برتر چین محسوب می‌شود). بیش از ۲۰ سال است که پیگیر رشد و توسعه

این صنعت در چین به یک صنعت مهم، معتبر و بین المللی تبدیل خواهد شد. در حال حاضر دولتمردان چین، به انجام سرمایه گذاری و تولید خارج از مرزهای این کشور توجه نشان می‌دهند زیرا تولید بسیاری از محصولات دیگر در چین مقرون به صرفه نیست

صنایع نساجی در سطح بین المللی هستم و از همان ابتدای انجام تحقیقات پیرامون صنعت نساجی چین، اطمینان داشتم که این صنعت در چین به یک صنعت مهم، معتبر و بین المللی تبدیل خواهد شد. در حال حاضر ۴۷ درصد محصولات مد روز جهان در چین تولید می‌شود و پتانسیل رشد و پیشرفت بیشتر نیز وجود دارد.

در حال حاضر دولتمردان چین، به انجام سرمایه‌گذاری و تولید خارج از مرزهای این کشور توجه نشان می‌دهند زیرا تولید بسیاری از محصولات دیگر در چین مقرون به صرفه نیست به همین دلیل هفته آینده به کامبوج سفری خواهیم داشت تا توانمندی‌ها و بازار این کشور را جهت تأسیس کارخانه به دقت مورد ارزیابی قرار دهیم.

آیا تصمیمی جهت انجام سرمایه گذاری و تولید در ایران اتخاذ کرده اید؟

دو ماه پیش به ایران آمدم و تصمیم داشتیم مطالعاتی پیرامون صنعت قدیمی و مادر نساجی در کشور انجام دهیم. زیرا صنعت نساجی بسیار اشتغال‌زا است و برای بخش قابل توجهی از جمعیت یک کشور که زنان هستند؛ اشتغال ایجاد می‌نماید. طی انجام مطالعات به این نتیجه رسیدیم که پس از احداث یک کارخانه نساجی در ایران، سال اول ۲۰ درصد، سال دوم ۵۰ درصد و سال سوم ۷۵ درصد از محصولات این کارخانه به سایر کشورها صادر شود. اما متأسفانه انجام سرمایه‌گذاری در ایران متوقف ماند و حتی برخی به من می‌گفتند "حوصله در دسر داری؟! هنوز نمی‌دانم منظورشان از در دسر چیست!!!"

آیا سابقه همکاری با شرکت های نساجی ایران را هم دارید؟

بله حدود ۱۲ سال پیش با شرکت هایی مانند ایران مریوس و پارس فاستون همکاری های گسترده‌ای داشتم و این شرکت‌ها را به مرحله صادرات محصولات خود رساندم، امری که برای برخی از مدیران کارخانه باورکردنی نبود.

ارزیابی شما از وضعیت فعلی نساجی ایران چیست؟

شرط نخست و اصلی موفقیت صنعت نساجی، در ماشین‌آلات مدرن و سرعت بالای کار خلاصه نمی‌شود بلکه در ایده پردازی، خلاقیت، رعایت سنت و آداب آن کشور و توجه به اصول خوش‌پوشی معنا پیدا می‌کند. بنابراین خلاقیت در طراحی و مد شرط اصلی موفقیت است متأسفانه در ایران این اصل چندان مورد توجه قرار نمی‌گیرد و صرفاً واردکننده مد از ترکیه هستیم که این کشور نیز مصرف‌کننده مد کشورهای اروپایی است! در واقع مردم ایران، مصرف‌کننده مد درجه سوم و چهارم دنیا محسوب می‌شوند این در حالی است که سلیقه ایرانیان از دیرباز و در مقایسه با سایر کشورها، بسیار پیچیده تر و متعالی تر بوده است. تأسف آور است که باید عنوان کنم سلیقه کم‌نظیر ایرانیان را در زمینه تولید و طراحی پارچه و پوشاک فراموش کرده ایم و کپی‌کننده محصولات سایر کشورها شده ایم. از سوی دیگر فعالیت در این صنعت، دشواری خاصی ندارد و بنابراین اکثر مدیران تصور می‌کنند اداره یک واحد تولیدی به خرید و نصب ماشین‌آلات محدود می‌شود در حالی که این طور نیست.

چرا این گونه مدیران به موفقیت دست پیدا نمی‌کنند؟

زیرا به اصطلاح "کننده کار" نیستند. فردی که هیچ‌گونه شناختی نسبت به مقوله مد ندارد؛ چرا به تولید محصولاتی می‌پردازد که براساس معیارهای زیباشناختی نیست؟ خلاقیت در نساجی شرط اول موفقیت است اما فردی که هنوز نمی‌داند چگونه لباس ببوشد چگونه می‌تواند برای جوانان پوشاک مد روز طراحی کند؟ چرا نزدیک به صد درصد پوشاک مردان در ایران پشم پلی‌استر است؟ این الیاف که با آب و هوای ایران سازگار نیست و مشکلاتی را برای مصرف‌کنندگان ایجاد می‌کند. سوال دیگر این که چرا در کشور، دانشکده‌های مد و طراحی وجود ندارد؟ اگر مقوله مد، ناپسند یا بی‌اهمیت است پس به چه دلیل حجم قابل توجهی از دانشکده‌های اروپا و آمریکا در زمینه طراحی مد، فعالیت می‌کنند؟

توانمندی کارخانجات نساجی ایران را چگونه می‌بینید و آیا توان صادرات منسوجات به چین را دارند؟

خیر فکر می‌کنم یک میلیون سال دیگر هم زمینه صادرات منسوجات ایران به چین ایجاد نشود! لحظه‌ای می‌توانید به سایر کشور دیگر صادرات داشته باشید که از نیاز و سلیقه بازار مصرف به خوبی اطلاع داشته باشید همچنین از توانمندی قابل توجهی جهت رقابت با سایر تولیدکنندگان نیز بهره مند باشید. براین اساس، فقط فرش دستباف ایران توان صادرات را دارد زیرا طرح و نقشه‌های آن در دنیا منحصر به فرد و دارای شهرت جهانی می‌باشد. این توانمندی و استعداد کم‌نظیر در سایر بخش‌های نساجی ایران نیز وجود داشت اما متأسفانه این مزیت‌ها را فراموش کردیم. به اعتقاد من، تنها راه موفقیت در امر صادرات، انجام سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های معتبر خارجی و استفاده از امکانات تولید، تخصص و بازاریابی آنان است.

آینده نساجی ایران را چگونه مشاهده می‌کنید؟

صنعت نساجی در خون ماست اگر توانمندی‌ها و ذخایر ارزشمند گذشته را به یاد آوریم و در تولیدات خود از آنها بهره مند شویم، در عرصه‌های جهانی موفق خواهیم بود.